

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
YVES BOT IŠVADA,
pateikta 2012 m. kovo 6 d.¹

Byla C-348/09

**P. I.
prieš**

Oberbürgermeisterin der Stadt Remscheid

(Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Direktyva 2004/38/EB — Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisė laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje — Apsauga nuo išsiuntimo iš šalies — „Viešosios tvarkos“ ir „visuomenės saugumo“ sąvokos — „Privalomų visuomenės saugumo priežasčių“ sąvoka — Nuteisimas baudžiamąja tvarka už 14 metų nepilnamečio seksualinį išnaudojimą, seksualinį prievartavimą ir išžaginimą“

1. Šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą *Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen* (Vokietija) prašo Teisingumo Teismo, atsižvelgiant į 2010 m. lapkričio 23 d. Sprendimą *Tsakouridis*², apibrėžti Direktyvos 2004/38/EB³ 28 straipsnio 3 dalies a punkte įtvirtintas apsaugos nuo išsiuntimo sąlygas.
2. Šioje nuostatoje įtvirtinta, kad sprendimas išsiųsti iš šalies Sąjungos piliečius, jei jie gyveno priimančiosios valstybės narės teritorijoje pastaruosius dešimt metų, gali būti priimtas tik esant privalomoms visuomenės saugumo priežastims.
3. Teisingumo Teismo prašoma nuspręsti, ar šią nuostatą reikia aiškinti taip, kad privalomų visuomenės saugumo priežasčių sąvoka apima 14 metų nepilnamečio seksualinį išnaudojimą, seksualinį prievartavimą ir išžaginimą. Konkrečiau kalbant, kadangi minėtame Sprendime *Tsakouridis* Teisingumo Teismas pripažino, jog minėta sąvoka gali apimti kovą su organizuotos grupės vykdому narkotinių medžiagų platinimu, šiuo atveju reikia atsakyti į klausimą, ar ši sąvoka taip pat gali apimti atskirą veiką, kaip antai P. I. įvykdytą pagrindinėje byloje, t. y. 14 metų nepilnamečio seksualinį išnaudojimą, seksualinį prievartavimą ir išžaginimą.
4. Šioje išvadoje paaškinsiu, kodėl manau, kad Direktyvos 2004/38/EB 28 straipsnio 3 dalies a punktą reikia aiškinti taip, jog privalomų visuomenės saugumo priežasčių sąvoka neapima 14 metų nepilnamečio seksualinio išnaudojimo, seksualinio prievartavimo ir išžaginimo, kai šie veiksmai nekelia tiesioginės grėsmės visos visuomenės arba didelės jos dalies ramybei ir fiziniam saugumui.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — C-145/09, Rink. p. I-11979.

3 — 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, p. 77; klaidų ištaisymai OL L 229, p. 35 ir OL L 197, 2005 m., p. 34; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46).

5. Vėliau nurodysiu, kodėl manau, kad šios direktyvos 28 straipsnio 2 ir 3 dalis reikia aiškinti taip, kad Sąjungos pilietis negali pasinaudoti sustiprinta apsauga nuo išsiuntimo iš šalies pagal šią nuostatą, kai įrodoma, jog minėtas pilietis grindžia tokią teisę neteisėtais veiksmais, kurie priimančiojoje valstybėje narėje pripažįstami kaip sunkus viešosios tvarkos sutrikdymas.

I – Teisinis pagrindas

A – Direktyva 2004/38

6. Iki Direktyvos 2004/38 įsigaliojimo laisvo asmenų judėjimo ir Europos piliečių teisės gyventi šalyje srityje galiojo daug direktyvų ir reglamentų. Šia direktyva Sąjungos teisės aktai minėtoje srityje buvo konsoliduoti ir supaprastinti.

7. Pavyzdžiui, ja panaikinta Sąjungos piliečių pareiga gauti leidimą gyventi, piliečiams įtvirtinta teisė nuolat gyventi šalyje ir apribota galimybė valstybėms narėms riboti kitų valstybių narių piliečių gyvenimą jų teritorijoje.

8. Be kita ko, atsižvelgus į Teisingumo Teismo praktikoje įtvirtintus kriterijus, Direktyvoje 2004/38 Sąjungos piliečiams suteikiama apsauga nuo išsiuntimo.

9. Tačiau pagal šios direktyvos 27 straipsnio 1 dalį valstybės narės gali apriboti Sąjungos piliečių teisę judėti ir gyventi dėl viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar sveikatos apsaugos priežasčių, išskyrus priežastis, susijusias su ekonominių reikmių patenkinimu.

10. Minėtos direktyvos 27 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad priemonės, kurių imtasi dėl viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo priežasčių, turi atitikti proporcingumo principą⁴ ir būti grindžiamos vien atitinkamo asmens, kuriam taikomas sprendimas išsiųsti iš šalies, elgesiu⁵. Buvę kriminaliniai nusikaltimai savaime negali būti tokių priemonių ėmimosi priežastis. Be to, asmens, dėl kurio priimtas sprendimas dėl išsiuntimo iš šalies, elgesys turi kelti tikrą ir pakankamai rimtą pavojų vienam iš pagrindinių visuomenės interesų⁶.

11. Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punkte, susijusiame su apsauga nuo išsiuntimo iš šalies, nurodyta:

„Sprendimo išsiųsti iš šalies negalima priimti prieš Sąjungos piliečius, išskyrus sprendimus, pagrįstus būtinomis [privalomomis] visuomenės apsaugos [saugumo] pagal valstybių narių apibrėžimą, priežastimis, jei jie:

a) gyveno priimančiojoje valstybėje narėje pastaruosius 10 metų <...>.“

B – Vokietijos teisė

12. Direktyvos 2004/38 nuostatos perkeltos į Vokietijos teisinę sistemą 2004 m. liepos 30 d. Įstatymu dėl Sąjungos piliečių laisvo judėjimo (*Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern*)⁷. Be kita ko, *FreizügG/EU* 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad gali būti pripažįstama, jog Sąjungos pilietis prarado teisę judėti ir gyventi Vokietijos teritorijoje tik dėl viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ir

4 — Žr. 1982 m. gegužės 18 d. Sprendimą *Adoui ir Cornuaille* (115/81 ir 116/81, Rink. p. 1665).

5 — Žr. 1975 m. vasario 26 d. Sprendimą *Bonsignore* (67/74, Rink. p. 297).

6 — Žr. 1977 m. spalio 27 d. Sprendimą *Bouchereau* (30/77, Rink. p. 1999).

7 — *BGBI*, 2004 I, p. 1950; iš dalies pakeisto 2008 m. vasario 26 d. Įstatymu dėl Federalinės policijos įstatymo ir kitų įstatymų pakeitimo (*Gesetz zur Änderung des Bundespolizeigesetzes und anderer Gesetze*) (*BGBI*, 2008 I, p. 215, toliau – *FreizügG/EU*).

sveikatos apsaugos prižasčių. Pagal *FreizügG/EU* 6 straipsnio 2 dalį į buvusius kriminalinius nusikaltimus, kurie nėra panaikinti centriniame registre, gali būti atsižvelgiama siekiant pagrįsti sprendimą išsiųsti iš šalies, jei šiuos nusikaltimus apibūdinančios aplinkybės patvirtina, jog asmens elgesys kelia realią grėsmę viešajai tvarkai, ir ši grėsmė turi būti tikra, pakankamai rimta ir pažeidžianti vieną iš pagrindinių visuomenės interesų.

13. *FreizügG/EU* 6 straipsnio 3 dalyje patikslinama, kad priimant sprendimą išsiųsti iš šalies turi būti ypač atsižvelgiama į suinteresuotojo asmens gyvenimo Vokietijos teritorijoje trukmę, jo amžių, sveikatos būklę, šeiminių ir ekonominių padėčių, socialinę ir kultūrinę integraciją šioje teritorijoje ir jo sąsajas su savo kilmės šalimi.

14. Vadovaujantis *FreizügG/EU* 6 straipsnio 4 dalimi, įgijus teisę nuolat gyventi šalyje, tik dėl rimtų priežasčių gali būti pripažįstama, kad asmuo prarado teisę gyventi ir judėti Vokietijos teritorijoje.

15. Pagal *FreizügG/EU* 6 straipsnio 5 dalį dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių, kurie federalinėje teritorijoje gyveno pastaruosius dešimt metų, ir dėl nepilnamečių *FreizügG/EU* 6 straipsnio 1 dalyje numatytas sprendimas gali būti priimtas tik esant privalomoms visuomenės saugumo priežastims. Ši taisyklė netaikoma nepilnamečiams, jei teisės gyventi praradimas būtinas vaiko gerovei. Privalomos visuomenės saugumo priežastys pripažįstamos tik jei atitinkamam asmeniui įsiteisėjusiu nuosprendžiu už vieną ar daugiau tyčinių nusikaltimų buvo paskirta ne mažiau kaip penkerių metų laisvės atėmimo bausmė ar nepilnamečiams taikoma laisvės atėmimo bausmė arba paskutiniu įsiteisėjusiu nuosprendžiu buvo nustatyta priežiūra, jei tai susiję su Vokietijos Federacinės Respublikos saugumu arba atitinkamas asmuo kelia terorizmo pavojų.

II – Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

16. Italijos pilietis P. I. gimė 1965 m. rugsėjo 3 d. Likatoje (Italija). Jis gyvena Vokietijoje nuo 1987 metų. Leidimas gyventi jam suteiktas 1987 m. balandžio mėnesį ir vėliau buvo daug kartų pratęstas. Jis nevedęs ir neturi vaikų. Jis nebaigė mokyklos ir neįgijo profesinio išsilavinimo, o Vokietijoje dirbo tik laikinai, atlikdamas kvalifikacijos nereikalaujančius darbus. Prieš suėmimą, P. I. buvo valytoja dirbusios savo buvusios sugyventinės pagalbininkas. P. I. turi penkis brolius ir seseris, kurių vieni gyvena Vokietijoje, kiti – Italijoje. Po P. I. suėmimo jo motina dalį laiko gyvena Vokietijoje, dalį – Italijoje.

17. 2006 m. gegužės 16 d. *Landgericht Köln* (Kelno apygardos teismas) P. I. skyrė septynerių metų ir šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmę už 14 metų nepilnamečio seksualinį išnaudojimą, seksualinį prievartavimą ir išžaginimą. Šis nuosprendis įsiteisėjo 2006 m. spalio 28 dieną. Su bausme susijusios faktinės aplinkybės vyko 1990–2001 metais. Šio laikotarpio pradžioje aukai, P. I. buvusios sugyventinės dukrai, buvo aštuoneri. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nuo 1992 m. pareiškėjas vertė ją reguliariai, beveik kas savaitę, lytiškai santykiuoti arba atlikti kitus lytinius veiksmus, be kita ko, grasindamas nužudyti jos motiną arba brolių.

18. Nuo 2006 m. sausio 10 d. pareiškėjas yra įkalintas ir turėtų atlikti savo laisvės atėmimo bausmę iki 2013 m. liepos 9 dienos.

19. 2008 m. gegužės 6 d. sprendimu *Oberbürgermeisterin der Stadt Remscheid*, vadovaudamasis *FreizügG/EU* 6 straipsnio 1 dalimi, pripažino, kad P. I. prarado teisę atvykti ir gyventi šalyje, nes dėl priimto nuosprendžio jis atitiko *FreizügG/EU* 6 straipsnio 5 dalyje įtvirtintas sąlygas, veikė labai aktyviai ir savo aukai dėl daugelį metų trukusio išnaudojimo sukėlė nesibaigiančių kančių. Be to, *Oberbürgermeisterin der Stadt Remscheid* pažymėjo, jog atsižvelgiant į tai, kad P. I. ilgą laiką reguliariai žagino ir seksualiai prievartavo savo auką ir niekuomet dėl to nesigailėjo, negalima atmesti

recidyvo galimybės. Remiantis laisvės atėmimo įstaigos pranešimu, pareiškėjas save laikė nusikalstamos veikos auka ir iki šiol nebuvo pasirengęs suvokti aiškaus savo veiksmų neteisėtumo. *Oberbürgermeisterin der Stadt Remscheid* nurodė nedelsiant vykdyti 2008 m. gegužės 6 d. sprendimą ir įpareigojo P. I. išvykti iš valstybės teritorijos, o to nepadarius – deportuoti jį į Italiją.

20. 2008 m. birželio 12 d. P. I. pateikė ieškinį dėl šio sprendimo, nurodydamas, kad nebuvo privalomų visuomenės saugumo priemonių, būtinų pripažinti jo teisės atvykti ir gyventi praradimą.

21. 2008 m. liepos 14 d. sprendimu *Verwaltungsgericht* (Administracinis teismas) šį ieškinį atmetė, nurodydamas, kad buvo privalomos visuomenės saugumo priemonės ir P. I. nuosprendis atskleidė asmeninį elgesį, keliantį tikrą ir pakankamai rimtą pavojų vienam iš pagrindinių visuomenės interesų, t. y. mergaičių ir moterų apsaugai nuo lytinio smurto ir žaginimo.

22. P. I. pateikė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo *Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen*, kuris nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalyje minima privalomų visuomenės saugumo priemonių sąvoka apima tik grėsmę valstybės vidaus ir išorės saugumui, suvokiant tai kaip jos institucijas ir svarbias viešąsias tarnybas, gyventojų išlikimą, tarptautinius santykius ir taikų tautų sugyvenimą?“

III – Vertinimas

23. Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar šeimos aplinkoje įvykdytos 14 metų nepilnamečio seksualinio išnaudojimo, seksualinio prievartavimo ir išžaginimo veikos yra privalomos visuomenės saugumo priemonės, galinčios pateisinti daugiau kaip dešimt metų priimančiosios valstybės narės teritorijoje esančio Sąjungos piliečio išsiuntimą iš šalies.

24. Toliau išdėstydamas vertinime pirmiausia pateiksiu argumentus, dėl kurių manau, kad privalomų visuomenės saugumo priemonių sąvoka pagal Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalį neapima P. I. padaryto pažeidimo. Taip pat paaiškinsiu, kodėl manau, kad P. I. vis dėlto negali pasinaudoti šioje nuostatoje ir minėtos direktyvos 28 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta sustiprinta apsauga.

A – Dėl privalomų visuomenės saugumo priemonių sąvokos

25. Minėtame Sprendime *Tsakouridis* Teisingumo Teismas nusprendė, kad Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, jog privalomų visuomenės saugumo priemonių sąvoka, kuri gali pateisinti pastaruosius dešimt metų priimančiojoje valstybėje narėje gyvenusio Sąjungos piliečio išsiuntimą iš šalies priemonę, gali apimti kovą su nusikalstamumu, susijusiu su narkotinių medžiagų platinimu veikiant kaip organizuota grupė.

26. Visų pirma Teisingumo Teismas nurodė, kad narkotinių medžiagų platinimas veikiant kaip organizuota grupė yra išplitusi nusikalstama veika, remiama panaudojus nemažus ekonominius ir operacinius išteklius, kuriai labai dažnai būdingi tarptautiniai ryšiai⁸. Kalbant apie su minėtu gabenimu susijusias žalingas pasekmes, Pamatinio sprendimo 2004/757/TVR⁹ 1 konstatuojamojoje dalyje įtvirtinta, kad neteisėta prekyba narkotikais [neteisėtas narkotinių medžiagų platinimas] kelia grėsmę Sąjungos piliečių sveikatai, saugai ir gyvenimo kokybei, taip pat valstybių narių teisėtai ekonomikai,

8 – Žr. 46 punktą.

9 – 2004 m. spalio 25 d. Tarybos pamatinis sprendimas, nustatantis būtiniausias nuostatas dėl nusikalstamų veikų sudėties požymių ir bausmių neteisėtos prekybos narkotikais srityje (OL L 335, p. 8).

stabilumui ir saugumui¹⁰. Be to, Teisingumo Teismas, pripažinęs, kad narkomanija – tai asmeninė nelaimė ir ekonominė bei socialinė grėsmė žmonijai, pažymėjo, jog narkotinių medžiagų platinimas veikiant kaip organizuota grupė gali paplisti taip, kad kels tiesioginį pavojų visų gyventojų arba didelės jų dalies ramybei ir fiziniam saugumui¹¹.

27. Šioje byloje reikia atsakyti į klausimą, ar privalomų visuomenės saugumo priemonių sąvoka apima ir P. I. padarytą nusikalstamą veiką, t. y. 14 metų nepilnamečio seksualinį išnaudojimą, seksualinį prievartavimą ir išžaginimą šeimos aplinkoje, jei tai yra atskira veika, nepriklausanti nuo ją padariusio asmens dalyvavimo kokioje nors grupėje.

28. Nors neginčijama, kad 14 metų nepilnamečio seksualinis išnaudojimas, seksualinis prievartavimas ir išžaginimas yra kėsinimasis ypač sunkiai pažeisti pagrindinę visuomenės vertybę, nemanau, jog tokia veika patenka į visuomenės saugumo sąvokos pagal Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalį taikymo sritį.

29. Šiuo klausimu manau, kad būtų naudinga priminti Direktyvos 2004/38 esmę, patvirtinant, jog nagrinėjamu atveju reikia palyginti minėtos direktyvos sąvokas ir baudžiamosios teisės realybę bei ypatingumą.

30. Direktyvos 2004/38 tikslas yra palengvinti kiekvieno Sąjungos piliečio pagrindinės teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje įgyvendinimą. Ši pagrindinė teisė kyla iš Sąjungos pilietybės ir įgyvendinama laikantis minėtoje direktyvoje įtvirtintų apribojimų ir suvaržymų¹².

31. Kadangi atsižvelgiant į gyvenimo trukmę atsiranda Sąjungos piliečio integracijos priimančiojoje valstybėje narėje prezumpcija, Direktyvoje 2004/38 numatyta, kad teisė nuolat gyventi šioje valstybėje įgyjama, jeigu joje be pertraukos gyvenama penkerius metus¹³.

32. Dėl šios teisės nuolat gyventi jos turėtojui suteikiama apsauga nuo išsiuntimo iš šalies priemonių, kurių šio asmens atžvilgiu galima imtis tik esant rimtoms viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo priemonėms¹⁴.

33. Dėl mažiausiai dešimties metų gyvenimo laikotarpio atitinkamam Sąjungos piliečiui suteikiama sustiprinta apsauga nuo tokių priemonių, kurių tokiu atveju galima imtis tik dėl privalomų visuomenės saugumo priemonių¹⁵. Jau pats sąvokų „rimtos priemonės“ ir „privalomos priemonės“ skirtumas yra svarbus Sąjungos teisės aktų leidėjo valios atspindys¹⁶.

34. Be to, palyginus Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 2 ir 3 dalis tikrai matyti, kad jų tekste yra įtvirtinamas aiškus viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo sąvokų skirtumas, nes antrajai sąvokai būdingas didesnis sunkumas nei pirmajai, dėl kurio užkertamas kelias Sąjungos piliečiui taikyti papildomą apsaugą.

35. Šios dvi sąvokos taikomos baudžiamosios teisės srityje, atitinka skirtingas kriminologines situacijas.

36. Kiekviena valstybė narė savo baudžiamojoje teisėje nustato viešosios tvarkos rėmus ir apibrėžia draudžiamas veikas ir už jas skiriamas sankcijas. Šiuo klausimu aišku, kad visos baudžiamosios teisės normos yra viešosios tvarkos dalis, t. y. imperatyvios normos, kurių negalima pakeisti asmens sprendimu. Jos skirtos būtent kovoti su asmenų sprendimais, kai jie gali turėti visuomenės vertybėms žalingomis pripažįstamų pasekmių.

10 — Minėto Sprendimo *Tsakouridis* 46 punktas.

11 — Ten pat, 47 punktas.

12 — 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Ziolkowski ir Szeja* (C-424/10 ir C-425/10, Rink. p. I-14035) 35 punktas ir nurodyta teismo praktika.

13 — Žr. šios direktyvos 16 straipsnio 1 dalį.

14 — Žr. minėtos direktyvos 28 straipsnio 2 dalį.

15 — Žr. Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalies a punktą.

16 — Minėto Sprendimo *Tsakouridis* 40 punktas.

37. Taigi šių normų pažeidimas sutrikdo valstybės narės nustatytą viešąją tvarką, ir sutrikdymas gali būti didesnis ar mažesnis, nelygu padaryta veika, o sukeltą viešosios tvarkos sutrikdymą paprastai atspindi nacionalinės teisės aktų leidėjo numatytos baudmės už draudžiamą veiką sunkumas. Kiekvienu konkrečiu atveju toks vertinimas išreiškiamas ir, jei taikoma, išmatuojamas realiai paskirta bausme, kuri, atsižvelgiant į kiekvienam atvejui būdingas aplinkybes, atspindi realiai sukulto sutrikdymo laipsnį.

38. Nuoroda į visuomenės saugumo sąvoką akivaizdžiai atrodo kylanti ne savaime iš paties pažeidimo padarymo fakto, bet iš ypač sunkaus nusikalstamo elgesio, vertinant jo esmę ir platesnes nei tik vienam ar keliems nukentėjusiems asmenims padaryta asmeninė žala pasekmes. Taigi minėtos dvi sąvokos nėra tapačios, ir nors bet kokia visuomenės saugumui pavojų kelianti veika sutrikdo ir viešąją tvarką, atvirkštinė išvada nebūtų teisinga, net jei padaryta veika apie ją sužinojus galėtų sukelti visuomenės reakciją, atspindinčią pažeidimo padarytą sutrikdymą.

39. Šiame etape svarbu pažymėti, kad atsakymas į klausimą, ar pažeidėjas dėl savo elgesio yra grėsmė visuomenės saugumui, priklauso ne tik nuo padaryto pažeidimo sunkumo, kurį atspindi numatyta arba skirta bausmė, bet pirmiausia nuo pažeidimo pobūdžio.

40. Šiame bendrojo vertinimo etape pats atsižvelgimas į recidyvo riziką neturi lemiamos reikšmės. Kokių pažeidimų atveju nėra recidyvo rizikos? Pažeidimų be recidyvo rizikos nėra. Be to, vertinant grėsmę visuomenės saugumui, greičiau reikia atsižvelgti į patį šios grėsmės pobūdį. Jei veika sukeltų tokią grėsmę, kad siekiant užkirsti jai kelią atsirastų privalomų priemonių išsiųsti, Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalyje įtvirtintos sąlygos būtų įvykdytos. Žinoma, teismas arba kompetentinga institucija galėtų atsižvelgti į recidyvo tikimybę, tačiau tik kartu su kitomis šioje direktyvoje ir Teisingumo Teismo praktikoje numatytomis sąlygomis ar veiksniais vertindami, ar iš tiesų reikia išsiųsti iš šalies¹⁷.

41. Kokios nusikalstamos veikos gali kelti tokią grėsmę visuomenės saugumui? Teisingumo Teismas jas apibrėžė minėtame Sprendime *Tsakouridis*.

42. Kaip buvo nurodyta šios išvados 26 punkte, Teisingumo Teismas nusprendė, kad neteisėtas narkotinių medžiagų platinimas veikiant kaip organizuota grupė yra išplitusi nusikalstama veika ir jis gali paplsti taip, kad kels tiesioginį pavojų visų gyventojų arba didelės jų dalies ramybei ir fiziniam saugumui.

43. Ar P. I. padaryta veika patenka į Teisingumo Teismo pateiktą apibrėžimą? Nors moralės požiūriu ir labai norėtume į šį klausimą atsakyti teigiamai, nes padaryti veiksmai kelia natūralų pasmerkimą ir pasibjaurėjimą, atrodo, kad teisinis vertinimas reikalauja į šį klausimą atsakyti neigiamai.

44. Iš tiesų manau, kad pirmiausia kriminologiniu požiūriu neginčijama, jog toks elgesys išimtinai šeimos aplinkoje negali būti sulygintas su „agresyvių seksualinių nusikaltėlių“ (*prédateurs sexuels*)¹⁸ elgesiu. Nors P. I. neabejotinai kelia grėsmę šeimos aplinkoje, padarytos veikos pobūdis nepatvirtinta, kad jis kelia grėsmę Sąjungos piliečių saugumui, kaip tai nurodoma minėto Sprendimo *Tsakouridis* 46 punkte. Nemanau, kad kraujomaiša, nors ir atstumianti, kelia visuomenės saugumui tokią pačią grėsmę, kokią Teisingumo Teismas apibrėžė minėtame sprendime.

45. Priėmus kitokį sprendimą reikėtų pripažinti, kad vien objektyvus nusikaltimo sunkumas, kurį apibrėžia numatyta arba skirta bausmė, galėtų būti pagrindas taikyti išsiuntimo iš šalies priemonę dėl privalomų visuomenės saugumo priemonių.

17 — Ten pat, 49–53 punktai.

18 — Ypač pavojingų nusikaltėlių kategorija, į kurią patenka į bylose *Dutroux* ir *Fourniret* nagrinėjamos panašios veikos.

46. Vis dėlto reikia pripažinti, kad toks požiūris, mano manymu, neatitiktų Direktyvos 2004/38 esmės. Be to, bendros gyvenimo ir judėjimo erdvės sukūrimas, įvertinus bendrą šios bendros erdvės interesą, t. y. Sąjungos socialinę sanglaudą, įpareigoja atsižvelgti ir į nusikalstamumo reiškinį, netgi jei dėl to reiktų imtis bendrų kovos su nusikalstamumu ar jo prevencijos priemonių. Manau, kad tai yra laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės užduotis ir siekis. Šios erdvės negalima kurti remiantis visų sunkiomis baudmėmis nubaustų nusikaltėlių išsiuntimu į kilmės valstybę narę, atsižvelgiant tik į skirtą sankciją. Manychiau, kad toks požiūris yra įtvirtintas ir Direktyvoje 2004/38, nustatant apsaugos priemones, kurių valstybės narės privalo imtis prieš išsiųsdamas iš šalies¹⁹.

47. Galima manyti, kad P. I. buvimas priimančiojoje valstybėje narėje galėtų sukurti sąlygas recidyvui prieš ankstesnių veikų auką, todėl, siekiant užtikrinti aukos apsaugą, ji būtina išsiųsti iš šalies. Tokia galimybė, kurios negalima iš karto atmesti, gali būti pagrįsta tik laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės teisės aktu, priimtu po nuosprendžio priėmimo vykdomos kontrolės priemonių srityje, kurio teisinis pagrindas būtų ne Direktyva 2004/38. Kadangi šiuo klausimu nevyko teisminiai ginčai, jo išvadoje nenagrinėsiu, antraip, mano manymu, gali tekti atnaujinti teisinius ginčus.

48. Kita vertus, reikia išnagrinėti šalių diskutuotą klausimą, ar P. I. taikytina Direktyvos 2004/38 28 straipsnyje numatyta sustiprinta apsauga.

B – Dėl pasinaudojimo sustiprinta apsauga pagal Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 2 ir 3 dalis

49. Kaip ir Nyderlandų vyriausybė²⁰ manau, kad Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalis netaikytina P. I. atveju, nes jo elgesys ir veikos padarymo būdas patvirtina, jog P. I. iš tiesų nebuvo realiai integravęsis, todėl negali pasinaudoti minėtoje nuostatoje numatyta sustiprinta apsauga.

50. Šiuo klausimu manau, kad Nyderlandų vyriausybės taikomas palyginimas su byla *Kol*²¹ yra tinkamas, nes visiškai skirtingoje byloje Teisingumo Teismas pripažino, kad nusikalstama veika gali atimti iš ją padariusio asmens teisę į leidimą gyventi.

51. Minėtame Sprendime *Kol* Teisingumo Teismas nurodė, kad įsidarbinimas pagal leidimą gyventi, išduotą dėl neteisėtos veikos, dėl kurios buvo priimtas nuosprendis, negali suteikti darbuotojui Turkijos piliečiui teisių arba sukelti jam kokių nors teisėtų lūkesčių²².

52. Manau, kad minėtą argumentavimą galima perkelti į šią bylą.

53. Iš Direktyvos 2004/38 23 konstatuojamosios dalies matyti, kad Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių išsiuntimas iš šalies dėl viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo priežasčių yra priemonė, galinti rimtai pakenkti asmenims, kurie, pasinaudodami jiems Sutarties suteikiamomis teisėmis ir laisvėmis, *galutinai integravosi*²³ priimančiojoje valstybėje narėje²⁴.

54. Būtent dėl šios priežasties, kaip matyti iš Direktyvos 2004/25 24 konstatuojamosios dalies, ja sukuriama apsaugos nuo išsiuntimo priemonių sistema, grindžiama atitinkamų asmenų integracijos priimančiojoje valstybėje narėje laipsniu, todėl kuo didesnis Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių integracijos laipsnis priimančiojoje valstybėje narėje, tuo didesnė turėtų būti apsauga nuo išsiuntimo iš šalies²⁵.

19 — Visų pirma žr. minėtos direktyvos 27 straipsnio 2 dalį.

20 — Žr. pastabų 37 ir paskesnius punktus.

21 — Byla, kurioje priimtas 1997 m. birželio 5 d. sprendimas (C-285/95, Rink. p. I-3069).

22 — 28 punktas.

23 — Pasviruoju šriftu pažymėta mano.

24 — Minėto Sprendimo *Tsakouridis* 24 punktas.

25 — Ten pat, 25 punktas.

55. Kaip matėme, Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalis atitinka paskutinį apsaugos nuo išsiuntimo lygį, kuris yra didžiausias, nes taikomas Sąjungos piliečiui, gyvenusiam priimančiosios valstybės narės teritorijoje dešimt metų iki priemonės išsiūsti iš šalies priėmimo.

56. Manau, kad šioje nuostatoje įtvirtinta paprasta integracijos prezumpcija, kurią šiuo atveju paneigia pačios faktinės aplinkybės.

57. Iš tiesų Sąjungos teisės aktų leidėjas rėmėsi principu, jog gyvenimo šalyje trukmė parodo tam tikrą integraciją priimančiosiose valstybėse narėse²⁶. Preziumuojama, kad po dešimties metų gyvenimo šios valstybės teritorijoje judėjimo laisve pasinaudojusio Sąjungos piliečio ir minėtos valstybės ryšiai yra tokie artimi, kad šis pilietis jaučiasi esantis sudėtine priimančiosios valstybės narės visuomenės dalimi, ir tuo, primenu, siekiama skatinti socialinę sanglaudą, kuri yra vienas iš pagrindinių Sąjungos tikslų²⁷.

58. Mano manymu, šioje byloje neginčytina, kad jei apie faktines aplinkybes, atsižvelgiant į jų datą, būtų žinoma nuo jų atsiradimo, P. I. būtų patrauktas baudžiamojon atsakomybėn, nuteistas ir galbūt išsiūstas iš šalies be galimybės remtis Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 3 dalimi.

59. Iš tikrųjų P. I. pradėjo išnaudoti savo sugyventinės vaiką nuo trečiųjų gyvenimo priimančiosios valstybės narės teritorijoje metų, t. y. nesuėjus penkeriems teisėto gyvenimo metams, kurių reikia norint įgyti nuolatinio gyvenimo teisę, ir tęsė šiuos veiksmus iki 2001 m., t. y. dešimt metų iki jam pritaikytos išsiuntimo iš šalies priemonės²⁸.

60. Nors Sąjungos piliečio integracija iš tiesų yra pagrįsta teritorijos ir laiko aspektais, ji remiasi ir kokybės elementais²⁹. Todėl man aišku, kad P. I. elgesys, prilygstantis sunkiam viešosios tvarkos sutrikdymui, atspindi visišką jo nenorą integruotis į visuomenę, kurioje gyvena ir kurios pagrindines vertybes visus minėtus metus jis taip sąmoningai pažeidinėjo. Šiuo metu P. I. remiasi iš suėjusio dešimties metų ištisinio laikotarpio kylančiomis pasekmėmis tik todėl, kad apie jo elgesį nebuvo žinoma dėl daugelį metų prieš auką pasibjaurėtinai vykdytos fizinės ir moralinės prievartos.

61. Toks nusikaltimas negali sukurti teisės vien todėl, kad truko ilgai. Be to, pačios Direktyvos 2004/38 35 straipsnyje nurodyta, kad valstybės narės gali patvirtinti būtinas priemones atsisakyti, nutraukti ar panaikinti bet kokią šia direktyva suteiktą teisę, jeigu jomis piktnaudžiaujama ar sukčiaujama. Teisingumo Teismas turėtų įvertinti tokio sukčiavimo pasekmes.

62. Manau, kad išvada, jog P. I. savo nusikalstama veika gali pagrįsti Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 2 ir 3 dalyje numatytą teisę į sustiprintą apsaugą, pažeistų vertybes, kuriomis remiasi Sąjungos pilietybė.

63. Vis dėlto P. I. būtinai turi turėti teisę pasinaudoti teisių garantijomis, įtvirtintomis minėtos direktyvos 28 straipsnio 1 dalyje ir Teisingumo Teismo praktikos principuose dėl pagrindinių teisių užtikrinimo, išdėstytuose pirmiausia minėto Sprendimo *Tsakouridis* 52 punkte.

64. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, manau, jog Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 2 ir 3 dalis reikia aiškinti taip, kad Sąjungos pilietis negali pasinaudoti teise į šioje nuostatoje numatytą sustiprintą apsaugą nuo išsiuntimo iš šalies, jei įrodoma, kad šis pilietis grindžia tokią teisę neteisėtais veiksmais, kurie priimančiojoje valstybėje narėje pripažįstami kaip sunkus viešosios tvarkos sutrikdymas.

26 — Žr. pasiūlymą Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje (COM(2001) 257 galutinis).

27 — Žr. Direktyvos 2004/38 17 konstatuojamąją dalį.

28 — Žr. prašymo priimti prejudicinį sprendimą 31 ir 32 punktus.

29 — Žr. 2011 m. liepos 21 d. Sprendimo *Dias* (C-325/09, Rink. p. I-6387) 64 punktą.

IV – Išvada

65. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen* pateiktą klausimą:

„2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikiniančios direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB, 28 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad privalomų visuomenės saugumo priemonių sąvoka neapima 14 metų nepilnamečio seksualinio išnaudojimo, seksualinio prievartavimo ir išžaginimo, kai šie veiksmai nekelti tiesioginės grėsmės visos visuomenės arba didelės jos dalies ramybei ir fiziniam saugumui.

Direktyvos 2004/38 28 straipsnio 2 ir 3 dalį reikia aiškinti taip, kad Sąjungos pilietis negali pasinaudoti teise į šioje nuostatoje numatytą sustiprintą apsaugą nuo išsiuntimo iš šalies, jei įrodoma, kad šis pilietis grindžia tokią teisę neteisėtais veiksmais, kurie priimančiojoje valstybėje narėje pripažįstami kaip sunkus viešosios tvarkos sutrikdymas.“